

Obsah – Tartalom – Contents

Predslov	17
Előszó	21
Foreword	25
Slávnostné príhovory – Ünnepi köszöntők – Festive Greetings	29
<i>Pozdravný príhovor</i> (Tünde Tušková)	31
<i>Príhovor jubilantky</i> (Anna Divičanová)	32
<i>Pozdrav k tridsiatemu výročiu založenia Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku a „prvej dáme“ výskumu našej slovenskej komunity (Anton Paulik)</i>	35
<i>30 rokov na ceste k sebaoznaniu</i> (Alžbeta Hollerová Račková)	38
<i>Ünnepi köszöntő</i> (Varga Tamás)	39
<i>Slávnostný príhovor</i> (Tamás Varga)	41
<i>Vystúpenie Jána Varša</i>	43

A. Jubileá – Jubileumok – Anniversaries

Jubilantka Anna Divičanová – A jubiláló Gyivicsán Anna – The Jubilee Anna Gyivicsán	45
<i>Laudácia pri príležitosti životného jubilea prof. Anny Divičanovej, CSc.</i> (Anna Kováčová)	47
<i>Laudatio</i> (Magdaléna Paríková)	51
Pamätná medaila, blahoželanie a pozdravný list	54
Biografia Anny Divičanovej	57
Výberová bibliografia Anny Divičanovej za roky 2009 – 2019	59

30-ročný Výskumný ústav – A 30 éves Kutatóintézet – The 30-Year-Old Research Institute	67
TÜNDE TUŠKOVÁ – ALŽBETA ÚHRINOVÁ	
<i>Dôležité míľniky v histórii Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku</i> ...	69
Mérföldkövek a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete történetében ...	107
Milestones in the History of the Reseach Institute of Slovaks in Hungary .	107
<i>Laudatio na Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku</i> (Miroslav Kmet') ...	109
Pamätná medaila	112
Cena Pro Cultura Slovaca	113

B. Štúdie – Tanulmányok – Studies

História – Történelem – History (Ed. J. Demmel)	115
ŠTEFAN ŠUTAJ	
<i>Slováci v Maďarsku a Maďari na Slovensku vo výmene obyvateľstva</i> Problematika starých a chorých	117
A magyarországi szlovákok és a szlovákiai magyarok a lakosságcsere folyamatában. Idősek és betegek	130
Slovaks in Hungary and Hungarians in Slovakia in the Population Exchange. Elderly and Sick	130
LÁSZLÓ SZARKA	
<i>Jazvy zahojené, príbehy rozchádzajúce sa.</i> Príspevok k dejinám a pamäti výmeny obyvateľstva v rokoch 1946 – 1948	131
Beforrott sebek, eltérő történetek. Adalék az 1946–1948-as lakosságcsere történetéhez és emlékezetéhez	144
Healed Wounds, Differing Stories. An Addition to the History and Memory of the Population Exchange of 1946–1948	144
DUBOŠ KAČÍREK	
<i>Slováci v Maďarsku na stránkach slovenskej tlače v kontexte výmeny obyvateľstva v rokoch 1946 – 1947</i>	146
A magyarországi szlovákok a szlovák sajtó hasábjain az 1946–1947-es lakosságcsere kontextusában	154
The Slovaks in Hungary on the Pages of the Slovak Press in the Context of the Population Exchange in 1946–1947	155

JANKO RAMAČ – DANIELA MARČOKOVÁ – JASNA UHLÁRIKOVÁ

<i>Písanie slovenskej tlače v Južoslávií o Slovákoch v Maďarsku medzi dvoma vojnami</i>	156
A jugoszláviai szlovák sajtó írásai a magyarországi szlovákokról a két világháború között	167
Writings of the Slovak Press in Yugoslavia about the Slovaks in Hungary between the Two World Wars	168

JÓZSEF DEMMEL

„ <i>Mňa to naskrz negeniruje.</i> “ <i>Ludovít Haan a štruktúra jeho slovenskej a maďarskej identity</i>	169
„ <i>Engem ez nem feszélyez.</i> “ Haan Lajos identitásának szlovák és magyar struktúrái	183
“ <i>It Doesn't Bother Me.</i> “ Slovak and Hungarian Structures of Lajos Haan's Identity	184

KRISTÍNA ESTERA SZUDOVÁ

<i>Z turianskej evanjelickej fary do „Svätoplukovho hniezda“</i> Komlóšsky farár Ludovít J. Hrdlička	185
A nagyturányi evangélikus paplaktól „ <i>Svätopluk fészkébe</i> ” A tótkomlósi lelkész, Ludovít J. Hrdlička	200
From the Lutheran Rectory in Nagyturány to “ <i>Svätopluk's Nest</i> ” The Pastor of Tótkomlós, Ludovít J. Hrdlička	200

Kultúrna história a národopis – Művelődéstörténet és néprajz – Cultural History and Ethnography (Eds. J. Demmel a K. E. Szudová) .....

JÁN BOTÍK

<i>Ku konceptuálnym podobám interdisciplinarity pri výskume Slovákov v Maďarsku</i>	205
Interdiszciplinaritás a magyarországi szlovákokat érintő kutatásokban ...	213
Interdisciplinarity in the Research of Slovaks in Hungary	213

IVANA KONTRIKOVÁ ŠUSTEKOVÁ

<i>K problematike doplnkových a nerol'nických zamestnaní v obci Veňarec</i> .	215
A nem paraszti és kiegészítő foglalkozások Vanyarc községben	229
On the Issue of Non-Agricultural and Supplementary Occupations in Vanyarc	230

PETER CHRASINA

<i>Stereotypy slovenského kolonistu Dolnej zeme pohľadom Mateja Bela:</i> <i>Oravská stolica</i>	231
Az Alföld szlovák telepeseinek sztereotípiái Bél Mátyás: <i>Árva vármegye</i> című írásának szemszögéből	240
Stereotypes of the Slovak Settler of the Lowland from the Perspective of Matthias Bel's <i>Orava County</i>	241

MARIÁN ŽABENSKÝ

<i>Výskum kultúrnej krajiny na Dolnej zemi</i>	244
Az Alföld kulturális tájképének kutatása	253
Research of the Cultural Landscape of the Lowland	254

ANNA KOVÁČOVÁ

„ <i>Pešť stojí za reč</i> “ (J. Neruda). <i>Priestorové a personálne atribúty</i> <i>hlavného mesta Uhorska</i>	255
„ <i>Pest szót érdemel</i> ” (J. Neruda). A történelmi Magyarország fővárosának területi és perszonális attribútumai	267
„ <i>Pest is worth talking about</i> “ (J. Neruda). Spatial and Personal Attributes of the Capital of Hungary	268

Literatúra – Irodalom – Literature (Ed. K. E. Szudová) 271

ERIKA BRTÁŇOVÁ

<i>O čom sa kázalo v sarvašskom chráme na prelome 18. a 19. storočia</i>	273
Miről szoltak a prédikációk a sarvasi templomban a 18. és 19. század fordulóján?	284
What the Sermons Preached about in the Church of Szarvas at the Turn of the 18 th and 19 th Century?	284

DANA HUČKOVÁ

„ <i>Verne slúžiť cirkvi a národu.</i> “ <i>Ludovýchovné aktivity</i> <i>Jána Pravdol'uba Bellu</i>	285
„ <i>Híven szolgálni az egyházat és a nemzetet.</i> ” Ján Pravdol'ub Bella népművelői tevékenysége	292
„ <i>To Serve Faithfully the Church and the Nation.</i> “ Ján Pravdol'ub Bella's Educational Activities	293

KATARÍNA MARUZSOVÁ ŠEBOVÁ

Nížina ako inšpiratívny prameň poézie Juraja Dolnozemskeho

Aspekty priestorovosti a krajinnej semiotiky 294

Az alföldi táj mint inspirációs forrás Juraj Dolnozemszky költészetében

A térbeliség és a tájszemiotika aspektusai 304

The Scenery of the Hungarian Lowland as a Source of Inspiration in Juraj

Dolnozemszky's Poetry. Aspects of Spatial and Landscape Semiotics . . 305

PATRIK ŠENKÁR

*Imrich Fuhl ako vlajkonosič svojej generácie v pozadí vlastných
slovenských básní 306*

Fuhl Imre mint nemzedékének zászlóvivője szlovák nyelvű versei
háttérben 313

Imrich Fuhl as a Flagbearer of His Generation in the Background of His

Slovak Poems 314

Jazyk a jazykoveda – Nyelv és nyelvészet – Language and Linguistics

(Ed. A. Uhrinová) 315

PAVOL ŽIGO

*Podstata duchovnej kultúry z jazykovedného hľadiska. Atlas ľudovej
kultúry Slovákov v Maďarsku 317*

A szellemi kultúra lényege nyelvészeti szempontból. *A magyarországi
szlovákok népi kultúrájának atlasza 329*

Spiritual Culture from a Linguistic Perspective. *Atlas of the Slovak Folk
Culture in Hungary 329*

JÚLIA MARLOKOVÁ SZABÓOVÁ

Lexikálne osobitosti pilišských slovenských nárečí 331

A pilisi szlovák nyelvjárások lexikai jellemzői 339

Lexical Peculiarities of the Slovak Dialects in Pilis 340

IVETA VALENTOVÁ

Motivácia a jazyková výstavba čírvskych priezvisk 341

A piliscsévi vezetéknevek nyelvi formája és motivációja 360

Motivation and Language Form of the Surnames in Piliscsév 360

ANITA HUŤKOVÁ

- Výrazová kategória koloritu v románe P. Závadu „Jadvigin vankúšik“*
Jazykové, štylistické, kultúrne a prekladové aspekty 362
- A kolorit kifejező kategória Závada Pál *Jadviga párnája* regényében
Nyelvi, stilisztikai, kulturális és fordítási aspektusok 373
- Color as a Category of Expression in P. Závada's Novel *Jadviga's Pillow*
Verbal, Stylistic, Cultural and Translation Aspects 374

SÁNDOR JÁNOS TÓTH

- Teoretické a metodologické východiská triedenia a spracovania jednotiek*
jazykovej krajiny 375
- A nyelvi tájképi elemek feldolgozásának és osztályozásának elméleti és
módszertani alapjai 391
- Theoretical and Methodological Basis for the Typology of the Elements
of the Linguistic Landscape 391

LADISLAV GYÖRGY

- Jazyk (dvojazyčnosť) a (dvojitá) identita v Békešskej a Čongrádskej župe*
Slovensko-maďarský kontext 392
- Nyelv (kétnyelvűség) és (kettős) identitás Békés és Csongrád megyében
Szlovák-magyar kontextus 402
- Language (Bilingualism) and (Dual) Identity in Békés and Csongrád
Counties. The Slovak-Hungarian Context 402

JURAJ RÁGYANSZKI

- Vlakom do jazykovej asimilácie. Slávnostné odovzdanie sarvaškej*
železničnej trate v kontexte maďarizačných zámerov 404
- Vonattal a nyelvi asszimilációba. A szarvasi vasútvonal ünnepélyes
átadása a magyarosító célkitűzések kontextusában 410
- Railways to Linguistic Assimilation. The Inauguration of the Szarvas
Railway Line in the Context of the Hungarianization Intentions 411

- Aktuálne otázky národnostného školstva – A nemzetiségi oktatás**
kihívásai napjainkban – Current Issues in Minority Education
(Ed. T. Tušková) 413

JOZEF VÝROST

- Vnímaný status učiteľ'a slovenského jazyka na národnostných školách*
v Maďarsku a pracovná spokojnosť: sonda do údajov z empirického
výskumu 415

A magyarországi közoktatásban dolgozó szlovák nyelvtanárok státusza és a munkával való elégedettségük: az empirikus kutatási adatok szondája	420
The Perceived Status and Work Satisfaction of Slovak Language Teachers in Minority Schools in Hungary: Data from Empirical Research	420
MÁRIA ĎURKOVSKÁ	
<i>Interakcia pedagóg – žiak – rodič na slovenských školách v Maďarsku</i> ..	421
Tanár–diák–szülő interakció a magyarországi szlovák iskolákban	432
Teacher – Student – Parent Interactions in Slovak Minority Schools in Hungary	432
MARCEL LINCÉNYI	
<i>Výučba občianskej výchovy u Slovákov v Maďarsku na príklade Slovenského gymnázia a základnej školy v Békešskej Čabe</i>	434
Az állampolgári ismeretek oktatása a magyarországi szlovákok számára a békéscsabai szlovák gimnázium és általános iskola példáján	442
The Civic Education of the Slovaks in Hungary on the Example of the Slovak High School and Primary School in Békéscsaba	443
ANNA ISTVÁNOVÁ	
<i>Slovenčina na Univerzite ELTE – Centrum slovanskej metodiky</i>	444
Szlovák nyelv az ELTE BTK-n – Szláv Módszertani Központ	451
Slovak Language Teaching at ELTE – Slavonic Methodology Centre	451
EVA HORVÁTHOVÁ FARKASOVÁ	
<i>Hrové metódy osvojoovania si slovenského jazyka v materských školách</i> ..	452
A szlovák nyelv játékos nyelvelsajátítási módszerei az óvodákban	459
Playful Language Acquisition Methods of the Slovak Language in Kindergartens	460
RITA HORNOKOVÁ	
<i>Očakávania a skúsenosti štipendistov z Maďarska študujúcich na Slovensku. Z výsledkov empirického výskumu</i>	461
A magyarországi szlovák származású hallgatók elvárásai és tapasztalatai a szlovák állami ösztöndíjprogrammal kapcsolatban Egy empirikus kutatás eredményeiből	475
Student's Expectations and Experiences about Slovakia's Minority Scholarship Programme. From the Results of Empirical Research	476

Príloha ku kapitole

RENÁTA ONDREJKOVÁ

<i>Študentsko-vedecké aktivity Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku pre slovenskú mládež</i>	477
A Magyarországi Szlovákok Kutatóintézetének a szlovák fiatalok számára szervezett tudományos diáktevékenységei	500
Student Scientific Activities of the Research Institute of Slovaks in Hungary for the Slovak Youth	500

C. Prílohy – Mellékletek – Appendices

Fotografické prílohy – Fényképmellékletek – Photographic Appendices ..	503
Z histórie ústavu – Az intézet történetéből – From the History of the Institute (Zost. Z. Kunovacová Gulyásová)	503
Jubilejná konferencia – Jubileumi konferencia – Jubilee Conference (Zost. K. E. Szudová)	521
Podakovanie a edičné poznámky – Köszönetnyilvánítás és szerkesztői megjegyzések – Acknowledgements and Editorial Notes	535